

BUYRAK KASALLIKLARIDA DAVOLASHDA ISHLATILADIGAN TARVUZNING SHIFOBAXSH XUSUSIYATLARI

Ibrohimjon Rahmonovich Asqarov

Andijon davlat universiteti. Kimyo fanlari doktori, professor,

Komilova Husnijamol Baxtiyorjon qizi

Andijon davlat universiteti I-bosqich magistranti

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada buyrak kasalliklarida davolashda ishlatiladigan tarvuzning mevasining shifobaxsh xususiyatlari turli geografik mintaqalardagi vakillarining kimyoviy tarkibi, xususan, foydali minerallar, vitaminlar miqdori va organizmga tasiri o'rganilgan.

Kalit so'zlar: antibiotik, diuretik, gipertoniya, ateroskleroz, vitamin, artrit, artrozlar, glikemiya, diabet, glyukoza, fruktoza, saxaroza, makro va mikroelementlar, stenokardiya, saraton kasaligi.

МЕДИЦИНСКИЕ СВОЙСТВА АРБУЗА, ИСПОЛЬЗУЕМЫЕ ПРИ ЛЕЧЕНИИ ЗАБОЛЕВАНИЙ ПОЧЕК

АННОТАЦИЯ

В данной статье изучены лечебные свойства плодов арбуза, используемых при лечении заболеваний почек, химический состав, в частности, количество полезных минералов, витаминов, и влияние на организм его представителей из разных географических регионов. .

Ключевые слова: антибиотик, диуретик, гипертония, атеросклероз, витамин, артрит, артроз, гликемия, диабет, глюкоза, фруктоза, сахароза, макро- и микроэлементы, стенокардия, рак.

THE MEDICAL PROPERTIES OF WATERMELON USED IN THE TREATMENT OF KIDNEY DISEASES

ABSTRACT

In this article, the medicinal properties of the watermelon fruit used in the treatment of kidney diseases, the chemical composition, in particular, the amount of useful minerals, vitamins, and the effect on the body of its representatives from different geographical regions have been studied.

Keywords: antibiotic, diuretic, hypertension, atherosclerosis, vitamin, arthritis, arthrosis, glycemia, diabetes, glucose, fructose, sucrose, macro and micronutrients, angina pectoris, cancer.

Buyraklar kasalliklari antibakterial, antibiotiklar, diuretik va antispazmodik ta'sirga ega o'simliklar dori-darmonlari va infuziyalari bilan an'anaviy ravishda davolash qilinadi. Buyrak kasalliklarini davolash uzoq vaqt talab qiladi, shuning uchun ko'pincha o'simliklar infuziyalari va ajralishlarini buyuradi. Buyraklar vujuddan zaharlarni va toksinlarni olib tashlashda asosiy tan hisoblanadi. Tanadagi buyraklar buzilganda, ko'plab zaharlar to'planib, ushlab turiladi, bu esa jiddiy kasalliklarga olib kelishi mumkin, ba'zan esa qaytarilmas oqibatlariga olib kelishi mumkin. Ko'pincha buyrak kasalliklari yallig'lanishdir. Bunday kasalliklar tananing e'tiboridan chetda qolishi mumkin. Ushbu kasallikning buzilishi buyrak funktsiyasining jiddiy asoratlari bo'lishi mumkin.

Shuning uchun buyraklar kasalliklarini davolash uzoq vaqt talab qiladi. Asosan, antibiotiklar, yuvuvchi preparatlar va yallig'lanishga qarshi ta'sirga ega bo'lgan preparatlarni davolashda (antibiotiklar va antibakterial vositalar) qo'llaniladi. Bunday preparatlarni qabul qilish 10 kun muddatga belgilanadi. Kelgusi 10 kun ichida antibiotiklar natijasini qo'llab-quvvatlaydigan dorivor o'simliklarni iste'mol qilish buyuriladi. Dorivor o'simliklar engil antibakterial ta'sirga ega bo'lib, siydik yo'lini yallig'lanishdan, tuz kristallaridan va o'lik hujayradan tozalashadi. Bularning barchasi diuretik va spazmolitik (siydik yo'llarining devorlarini yengillashtirishga imkon beradi) va shifobaxsh o'simliklarning ta'siri. Dorivor o'simliklar qabul qilingandan so'ng, bir hafta uzilishlar amalga oshiriladi, shundan so'ng davolanish takrorlanadi. Odatda bunday davolanish kamida olti oy davom etadi.

Buyraklar va siydik yo'llarining yallig'lanish kasalliklarini davolashda, odatda qo'ziqorin, buyrak choyi, otquloq, bo'tqa yaproqlari va asosan tarvuz poliz ekini kiradi.

Yoz faslini tarvuzsiz tasavvur etib bo'lmaydi. Ham xushta'mi, ham chanqoqni bosishi bilan u hammamizning dasturxonimizdan joy oladi. Tarvuz 90% suv va shakardan tarkib topgan. Tarvuz iste'mol qilish ko'rish va aqliy qobiliyatni yaxshilaydi. Olimlar o'tkazgan tadqiqotlari natijasida shunday xulosaga kelishdiki, tarvuzning mag'zi A va B6 vitaminlariga boyligini ko'rsatdi. A vitamini ko'rish

qobiliyatini yaxshilaydi, B6 vitamini esa xotirani mustahkamlab, fikrlash qobiliyati tezligini oshiradi

Tarvuz organizmni ultrabinafsha nurlardan himoya qiladi. Shuningdek, tarvuzdagi likopin deb ataluvchi modda kuchli antioksidant xossalarga ega bo'lganidan quyosh nurlarining insonga ayovsiz salbiy ta'siriga qarshilik ko'rsata oladi. Tarvuz sharbati esa xolesterinni eritib, organizmdan chiqarib yuboradi. Shu boisdan ham tarvuzning jigar kasalliklarida, gipertoniya va ateroskleroz kasalligida foydasi katta. Shuningdek tarvuz sharbati buyraklarni yuvadi, mayda toshlarni eritadi va tuzlarning organizmdan chiqishiga yordam beradi.

Tarvuzlar yetishtirilish jarayonida o'sishi uchun aynan qancha kerak bo'lsa, xuddi shu miqdorda nitrat bilan o'g'itlanadi. Shuning uchun nitratlardan xavfsiraydigan xaridorlar yetuk tarvuzni tanlashlari kerak, xom tarvuz tarkibida nitratlar saqlanib qoladi. Bundan tashqari, mintaqamizda erta pishuvchi silliq tarvuzlar ham nitratlarga boy. «Lalmi» navidan farqli ravishda, bu tarvuzlar ildizi sust rivojlangan, o'z-o'zidan oziqlana olmagani sababli o'g'itni ko'p «eydi». Kechpishar turi suv va kerakli ozuqani o'zi qidirib topgani uchun ham keyinroq yetiladi.

Tarvuzning po'stida glyukoza, fruktoza va saxaroza ko'rinishida to'planadigan 12 foizgacha yengil o'zlashtiriladigan qandlar mavjud. Shuningdek, unda C, B1, B2, A, foliy kislotasi, pektin moddalari, karotinoidlar, kaliy tuzlari, temir, magniy va kalsiy moddalari, aminokislotalar ham bor.

Turli ilmiy manbalarga qaraganda, organizmda suyuqliklarni ushlab turmasdan kechadigan buyrak toshi, tsistit, nefrit va pielonefrit kasalliklarida sutkasiga 2,5 kg gacha tarvuz tanovul qilish tavsiya etiladi. Aytish joizki, poliz ekinlarini yetishtirishda unga beriladigan ortiqcha azotli o'g'itlar tarvuzlarning ozuqaviylik va shifobaxsh xususiyatlariga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Savdoga chiqariladigan tarvuzlar sanitariya-epidemiologiya xizmatlari tomonidan kimyoviy tahlildan o'tkaziladi.

Tarvuz urug'ida 25-45 foiz moy mavjud bo'lib, A, E, S va B vitaminlar, makro va mikroelementlar mavjud. fizik-kimyoviy xususiyatlariga ko'ra bodom moyiga yaqin. Tarvuz urug'i o'zining xususiyatlari bo'yicha qovoq urug'idan deyarli farq qilmaydi. Yog'-kislotalarining tarkibi linol (60-65%), olein (20-25%), palmitin (10-12%), stearin (8-10%) yog' kislotalaridan tashkil topadi. Tarvuz moyi tarkibidagi linol kislotasining ko'pligi teri uchun foydali, asab va qon-tomir tizimlarini davolovchi hisoblanib, stenokardiya va saraton kasalini oldini olishda muhim ro'l o'ynaydi. Undan quyidagi holatlarda foydalaniladi: qon ketishini to'xtatish, yallig'lanish jarayonlariga qarshi, jigar kasalliklari va boshqalar. Ushbu moy tarkibidagi foydali yog' kislotalari arterial qon bosimini pasaytirish hamda zararli xolesterinni kamaytirish xususiyatiga ega. Immunitetni mustahkamlaydi. Allergiya qo'zg'atuvchi (zig'ir va kunjut moylari)

moylarga sezgir insonlar ham tarvuz moyini iste'mol qilishlari mumkin. Kosmetologik maqsadlarda yuz terisi uchun niqoblar tayyorlashda.

Shifokorlarning fikriga ko'ra, buyrak kasalliklari uchun parhez nafaqat simptomatik, balki patogenetik davolash usulidir. Zarar etkazishning turli bosqichlarida va CRFning og'irligini hisobga olgan holda, u bir nechta turlarga ega, ammo umumiy printsiplar bilan birlashtirilgan.

Hech kimga sir emaski, yaxshi ishlab chiqilgan menyu tanadagi metabolik jarayonlarni yaxshilashga va dorilar ta'sirini kuchaytirishga yordam beradi. Ratsionni ishlab chiqishda shifokor buyraklarning ekskretsiya qobiliyatini, siydikdagi oqsil miqdorini, qon bosimining ko'rsatkichlarini va shish paydo bo'lishini hisobga olishi kerak. Buyrak patologiyalarida terapevtik ovqatlanishning asosiy tamoyillari oqsil va natriyni iste'mol qilishni cheklashdir. Bundan tashqari, u bir qator boshqa xususiyatlarga ega. Kundalik ratsionning energiya qiymati 2700-3000 Kkal, uglevodlar va yog'larga boy oziq-ovqat mahsulotlarini o'rtacha miqdorda iste'mol qilish, buyraklardagi yukni kamaytirish uchun ichimlik rejimini kuniga 0,7-1 litrgacha cheklash, tibbiy ovqatlanish qoidalariga uzoq muddatli rioya qilish.

Xulosa Xulosa qilib shuni aytish kerakki, buyrak kasalliklari uchun terapevtik parhez 7-jadvalni barcha navlari bilan uzoq vaqt ishlatish mumkin, chunki bu fiziologikdir, ammo buyrak funktsiyasi sezilarli darajada pasaygan bo'lsa, oqsil va elektrolitlar tahlilini hisobga olgan holda dietani doimiy ravishda tuzatish zarur. Xalq tabobatida qo'llaniladigan va xalqimiz sevib istemol qiladigon tarvuz mevasini ko'rish va aqliy qobiliyatni yaxshilaydi, jigar kasalliklarida, gipertoniya va ateroskleroz kasalligida kasallikni oldini olish hamda davolash jarayonida yordamchi protsedura sifatida qo'llash katta amaliy, ijtimoiy ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI: (REFERENCES)

1. Abu Ali Ibn Sino. Tib qonunlari .1979
2. S.S. Azizova "Farmakologiya". T.: Abu Ali ibn Sino nomidagi tibbiyot nashriyoti, 2006-yil.[200, 210, 288b]
3. M.N. Maxsumov, M.M. Malikov Farmakologiya. T. Ibn Sino nash. 2006 y.[230,256,366,367]
4. Asqarov.I.R. Tabobat qomusi.2019
5. Asrorov A. Tabobat olami 2012
6. I.R.Asqarov "Xalq tabobati qomusi" 811-bet.